

Úlohy výskumu v ľudovodemokratickom zriadení*)

RUDOLF LUKÁČ

Sme svedkami veľkých hospodárskych zmien v našej vlasti. Celé Slovensko je veľkým staveniskom. Budujeme novú krajinu s vyspelou technikou a s novou ľudovou kultúrou: zvyšujú sa úlohy baníctva, projektujeme a budujeme ťažký priemysel, kladieme základy novému a mohutnému chemickému priemyslu s novým programom, kolektivizujeme a mechanizujeme poľnohospodárstvo, mohutne pokrokové školstvo, večerné školy a kurzy pre pracujúcich a nie na poslednom mieste budujeme účelne mohutný socialistický výskum, bez ktorého vyspelá a pokroková technika, nové výroby, zvýšená ekonomika a metodika práce sú nemysliteľné.

To, čo za kapitalistického zriadenia nedokázalo sa za celé desaťročia, dokázala naša ľudová demokracia za posledných 6 rokov: povzniesť celé hospodárstvo republiky a odstrániť natrvalo krízy a nezamestnanosť. Len za prvé tri roky Gottwaldovej päťročnice naša vláda dokázala účelnou industrializáciou republiky, že agrárne Slovensko zaradilo sa medzi priemyselné krajiny.

Nepriateľom socialistického hospodárstva je nepochopiteľné, z čoho sa financujú toľké staveniská od západných hraníc Čiech až po východnú hranicu Slovenska. No každý u nás vie, že to nie je zásluha zahraničných pôžičiek ani Marshallovoho plánu, ktorý priviedol západoeurópske štáty do katastrofálneho úpadku s každej stránky a monopolistického područia celým svojím hospodárstvom i tzv. demokratickým zriadením. Na druhej strane je všeobecne známe, že veľká výstavba uskutočňuje sa vďaka múdreému vedeniu nášho milovaného prezidenta s. Gottwalda, pomoci a veľkým skúsenostiam výstavby socializmu a komunizmu Sovietskeho sväzu, podpore a pracovnému elánu našej robotníckej triedy a bratskej spolupráci našich národov Čechov a Slovákov.

Aj pri obrovských investíciách, venovaných na monumentálnu hospodársku výstavbu v takom krátkom čase, životná úroveň u nás neklesá, ale ťrvale rastie, ako to zdôraznil prezident Gottwald vo svojom novoročnom prejave. Proti roku 1949 predalo sa v roku 1950 chleba viac o 46%, múky o 30%, mäsa o 33%, masla o 50%, textilu o 21%, kon-

*) Prednesené na pracovnej konferencii chemických výskumníkov, technikov, zlepšovateľov a novotárov v Banskej Štiavnici v júli 1951.

fekcie o 48%, obuvi o 40% a podobne aj priemyselných výrobkov. Tohtoročný pražský veľtrh je toho taktiež novým dôkazom. Kým v minulom roku predalo sa voľného tovaru za 62 miliónov, tohto roku za 320 miliónov.

Pravda, vieme, že v mnohých prípadoch prejavily sa aj rušivé momenty na našom trhu, ako napr. boli sme svedkami panických nákupov, ktoré mali zámerný cieľ: podkopať naše úspešne sa vyvíjajúce hospodárstvo, rozvrátiť distribúciu a zaniest medzi ľud paniku a nespokojnosť. Zasadnutie ÚV KSČ, ktoré sa konalo 26. a 27. júna, rokovalo aj o opatreniach v zásobovaní, predovšetkým na voľnom trhu. Súčasne sa konštatovalo, že poľnohospodárska výroba nie je podnes tak konsolidovaná, aby stačila produkovať úmerne k zvyšujúcej sa kúpnej schopnosti nášho obyvateľstva. Jednou z príčin je aj to, že národný priemysel predstihol ďaleko kolektívizáciu poľnohospodárstva. Preto naša vláda musela na zaistenie zladeného zásobovania našich pracujúcich urobiť niektoré opatrenia v cenách na voľnom trhu, a to v potravinách a niektorých priemyselných výrobkoch. Bolo by pri týchto opatreniach nesprávne zabúdať a nepripomínať si veľkú úlohu, ktorá bola určená ako generálna línia IX. sjazdu KSČ: vybudovanie socializmu v našej vlasti. Ak budeme mať v celej šírke túto líniu stále na pamäti, uvedomíme si, že treba úporne, odovzdané, s vypätím všetkých síl pracovať, aby bola včas a v plnom rozsahu splnená päťročnica. Príkladom nech sú nám uvedomelí robotníci, ktorí na svojich pracoviskách v celej republike jednoznačne vyhlasujú, že rozhodnutie vlády je správne, pretože ceny viazaného trhu zostaly nedotknuteľné. Obmedzenie nastalo len na voľnom trhu zvýšenými cenami, pretože sme chceli kupovať viac než vyrábame. Pri maximálnom budovateľskom úsilí neskromnosťou a bez snahy úspornosti sťažujeme a spomaľujeme najmä vývoj na ceste k socializmu.

Súdruh Stalin v roku 1935 na problémy prevedenia krajiny na koľaje moderného priemyslu a zmechanizovania poľnohospodárstva spomína, že k tomu cieľu bolo treba priviesť a zaviesť všade najprísnejšie šetrenie, bolo treba šetriť aj na stravovaní, aj na školách, i na textilách, aby sa nahromadily potrebné prostriedky — na vybudovanie priemyslu.

Tieto slová s. Stalina plne sedia pre naše súčasné pomery. No pre náš výskum a výskumníkov sú výzvou do intenzívnejšej a úspešnejšej práce, a to najmä v odbore chemického výskumu. Ide o to, aby sa výskumníci zaujímali o nové a lepšie suroviny a nové, dokonalejšie, kvalitnejšie a racionálnejšie výroby — o výroby kontinuálne, vybavené plnou automatikou, a to vo všetkých odvetviach chemického, potravinárskeho, celulózového a farmaceutického priemyslu.

Treba konštatovať, že pri takýchto vážnych udalostiach, ako je zaisťovanie všetkých predpokladov pre smelé a odhodlané budovanie socializmu, nevykonal náš nový reorganizovaný výskum všetko a nevyčerpal všetky možnosti, aby presvedčil robotnícku triedu, že borba pracujúcich za lepší zajtrašok v továrňach, na štátnych statkoch a jednotlivých roľníckych družstvách na jednej strane a vo výskumných labora-

tóriach na druhej strane je spoločná. Naši pracujúci pri každej vážnej udalosti v našom verejnom a politickom živote vyhlasujú záväzky, ako zvýšiť produktivitu práce, ako zvýšiť skvalitnenie výrobkov a výrobu samu, aby sa prekračoval výrobný plán, uložený päťročnicou.

V tomto smere sa síce už prvý nábeh medzi výskumníkmi prejavil. Z príležitosti manifestačného hlasovania za uzavretie mierového paktu medzi piatimi veľmocami a proti remilitarizácii Západného Nemecka sišiel sa v Prahe aktív čs. vedeckých pracovníkov, na ktorom početné výskumné ústavy vyhlásili spolu vyše 200 záväzkov, a to prevažne v znamení — výskum pomáha praxi. Týmto mierovým záväzkom nás výskum pochopil nové úlohy — zvyšovať produktivitu práce v ústavoch cestou socialistickou.

Aj slovenské výskumné ústavy a ich výskumníci iste pôjdu po tejto ceste na zintenzívnenie svojej vedeckej činnosti najmä v súčinnosti a využijú všetky príležitosti na spoluprácu s praxou a ponúknu pomoc vo forme záväzkov na odstraňovanie organizačných a výrobných nedostatkov v našej výrobe. Prvá príležitosť v tomto smere naskytne sa našim výskumníkom pri ústretovom plánovaní pre r. 1952.

Tak ako prebieha previerka pracovných noriem v našich závodoch na základe skúseností za posledný rok, podobne budú môcť pri ústretovom plánovaní kritizovať a kontrolovať svoju činnosť naši výskumníci. Podľa týchto skúseností budú môcť postaviť výskumný plán na rok 1952 účelne, racionálne, s novou organizáciou práce bez zbytočne voľných kapacít ap. Len jedným príkladom chcem demonštrovať, ako sa na mnohých výskumných pracoviskách ešte pracuje. Na istom geologickom ústave v chemickom laboratóriu podľa desaťročných skúseností boly vypracované normy na jednotlivé základné chemické úlohy. Po jednomesačnom nabehnutí na normy sa však ukázalo, že sa pracovalo celých 10 rokov neracionálne predovšetkým nedokonale organizovanou prácou a že neboly využité odborné znalosti a prax chemikov. Prejavilo sa to celkom zreteľne v odmenách zamestnancov. Chemik po nabehnutí na normy mal mesačný plat Kčs 11.000.—. Po prvom mesiaci po nabehnutí na normy dostal Kčs 24.000.—. Dosiahnutý výkon vyše 200%-ný bol možný predovšetkým využitím moderného zariadenia laboratória a účelnou organizáciou práce. Po týchto skúsenostiach zamestnanci chemických laboratórií, pretože to boli ľudia socialisticky uvedomelí, urobili sami pre seba záver: ich nadvýkon nevyplýnul počasnými prácami, ani zavedením novej metódy, ale jedine správnu organizáciou práce, využitím zariadenia laboratória a účelným využitím pracovného času. Toto konštatovanie ich viedlo k rozhodnutiu, že pre budúci mesiac svoju normu spevnili skoro o 100%.

Súdruhovia v chemickom laboratóriu, ktorí spevnili svoje normy dobrou organizáciou, zvýšili tak produktivitu práce na svojom pracovisku. O význame produktivity práce Lenin nás učí: „Produktivita práce — to je koniec koncov to najdôležitejšie pre víťazstvo nového spoločenského zriadenia. Kapitalizmus utvoril produktivitu práce nevidanú za feudalizmom. Kapitalizmus môže byť a bude definitívne porazený tým,

že socializmus vytvorí novú, oveľa vyššiu produktivitu práce. To je vec veľmi ťažká a zdĺhavá. V porovnaní s kapitalistickou produktivitou práce je komunizmus vyššou produktivitou práce dobrovoľných, uvedomelých, sjednotených robotníkov, využívajúcich modernú techniku“

A tu sme u koreňa veci. Stojí pred nami otázka, či je možné vo vede, vo výskume alebo aj v praxi hájiť toto stanovisko bez politickej uvedomelosti. Avšak ešte aj dnes možno počuť také hlasy, že veda je nadstrannícka. A s apolitičnosťou stretávame sa denne, ňou sa snažia mnohí buržoázni odchovanci obhájiť si a zaistiť tzv. nerušenú pokojnú a plodnú prácu bez akejkoľvek zodpovednosti voči štátu, národu, robotníckej triede atď.

Nedávno diskutoval som o politickom charaktere vedy s istým astronómom. Bol som udivený, keď som sa dozvedel, že astronómia nemá nič spoločného s politikou, lebo hviezdy sa počítajú matematickými vzorčkami.

Iste mnohí si neuvedomujú, že s hľadiska marx-leninského každá činnosť má politický charakter. Ak pri nej používame podľa Kalinina „... marxizmus-leninizmus ako metódu, ako nástroj, ktorým správne určujeme svoje politické, spoločenské a osobné správanie sa“, dochádzame k záverom, ktorými „... budeme kontrolovať svoj vlastný spôsob riešenia otázok, ktoré sú dnes, teraz aktuálne v rozličných oblastiach života“.

V inom prípade, ak posudzujeme svoju činnosť s hľadiska nadstrannického, automaticky odlučujeme sa od súčasného životného diania, od problémov, ktoré nám ľudovodemokratická spoločnosť ukladá pre potrebu praxe. V radoch takýchto vedeckých pracovníkov je ešte zakorenený starý individualizmus a praktikizmus, svoju činnosť najradšej by usmerňovali podľa vlastných záľub a nálad pre ten alebo onen problém a neradi sa podriaďujú problémom, prichádzajúcim zdola.

Tu majú vhodné pole pôsobnosti pokrokoví výskumníci, stranníci i nestranníci, presviedčať v diskusiách, na seminároch o potrebe chápať problémy s hľadiska politického. Len ideologicky uvedomelý výskumník vie chápať, že úlohy, ktoré výskumu ukladá prax, sú prvoradé.

K politickému chápaniu veľkých povinností, ktoré sa od výskumníkov dnes žiadajú, nestačí natrvalo len presviedčanie a diskutovanie. Treba začrieť hlbšie, treba poznávať marxizmus-leninizmus individuálnym štúdiom a kolektívnymi diskusiami. V tomto smere mali by svoju činnosť vyvíjať masové organizácie, ako miestna skupina ROH a Sväz priateľov SSSR. Treba postaviť takúto akciu na bázu dobrovoľnosti a zamerať ju so zreteľom na sledovanie a posudzovanie politických, spoločenských a hospodárskych udalostí v rámci domáceho i medzinárodného meradla, učiť sa aplikovať marxizmus-leninizmus na každodenný život a prax. Preto je dôležité potláčať bezduché citovanie socialistickej literatúry, lebo týmto pomáhame zahaľovať sa apolitikom a oportunistom, u ktorých dogmatické prenášanie marxizmu-leninizmu do života vedie k praktikizmu a radikálčeniu, zbavuje ich vlastného postoja ku každodenným problémom. Správnym pochopením marxizmu-leninizmu

podarí sa nám presvedčiť a získať všetkých vedeckých pracovníkov pre prácu v kolektívoch.

Touto cestou dostaneme sa k druhej dôležitej úlohe, k vybudovaniu a upevneniu pracovných kolektívov a zaisteniu plnej a vzájomnej dôvery v nich na základe správneho rozdelenia práce.

Nie menej dôležité úlohy čakajú skúsených a na odbornej výške stojacich výskumníkov, aby sa stali svojim druhom nielen kolegami a súdruhmi, ale aj učiteľmi, aby sa na ich odborných a organizačných skúsenostiach budoval nielen kolektív, ale je dôležité prenášať osvedčené poznatky aj do kolektívov druhých.

Štvrtou úlohou bude, aby medzi kolektívmi vyforsirovalo sa súťaženie, ktorým by sa odstránila nedôvera z konkurencie mladých. Treba už raz odhodiť opatrnosť a obavy pred mladými zo strachu pred stratou existencie, ako tomu bolo za kapitalizmu. Konečne treba si uvedomiť, že vychovávame nové, mladé kádre nielen preto, aby včas a ešte lepšie vedeli nahradiť vyslúžilcov, ale hlavne preto, aby preberaly nové a veľké úlohy, o akých sa staršej generácii za kapitalizmu ani nezдалo. Dobrý odborník bez vedľajších úmyslov a oddaný budovateľ socializmu tieto obavy nemá a nemôže mať, lebo si je vedomý, že dnešná konjunktúra nie je prechodná, ale je len začiatkom veľkého budovania socializmu a komunizmu. Že tomu tak je, presvedča nás každodenne veľká mierová výstavba, ktorou sa začaly gigantické stavby komunizmu v SSSR.

Pri takto založenej práci vo výskumných ústavoch nebude treba zdôrazňovať potrebu kritiky a autokritiky. Táto príde sama. Kritika a autokritika nebude nenávidenou svedou starých skúsených pred mladými. Stane sa prirodzenou vecou po každej skončenej práci, po každej čiastkovej či celoročnej bilancii. Správna kritika a sebakritika je veľkým poučením pre obe stránky, pre tých, čo kritizujú, aj pre tých, čo autokritiku podávajú. Cestou kritiky a autokritiky možno odstrániť všetky nedorozumenia a zabrániť tzv. bulvárnym rečiam, ktoré nie sú ničím iným ako ohováračskými klebetami. Priznajme si, že práve tohto najnepotrebnejšieho pre pokojnú prácu býva často najviac. Na ústavoch treba postaviť režim chlapský, socialistický, ktorý by uskutočnil priame a čestné konanie, ako sa to vzdelaným ľuďom a najmä výskumníkom patrí. Kritika a autokritika musí sa potom stať hybnou pákou všetkého spoločenského konania na ústavoch. S. Stalin hovorí o kritike a autokritike, že je kľúčom, ktorým odhaľujeme a odstraňujeme nedostatky socialistického budovania a s ktorého pomocou ideme dopredu — a prízvukuje ďalej, že v tom je tajomstvo nášho pokroku.

No, naučiť sa robiť dobrú kritiku nie je najľahšie a než sa to dosiahne, býva z toho mnoho rozladenosti. Nie je účelom autokritiky naniesť na seba len samé nedostatky, ktoré často sa zveľičujú, ale na druhej strane je nesprávne nahromadiť v nej viac samochvály než hľadania príčin, ktoré robily našu prácu nedokonalou. Horšie prípady sú, keď takticky chceme dokázať, že naša tzv. autokritika je vyčerpávajúca, ale zamlčujeme závažné nedostatky, v ktorých často úmyselne chceme pokračovať. Tomuto však má zabrániť kritika.

Podľa slov Stalina „treba sa postarať, aby kritika bola vážna, prenikavá, aby neupadla do povrchnosti“ Aby sa kritika takto postavila, treba predpokladať u ľudí otvorenosť a úprimnosťou kritizovanému pomôcť. Bez politickej vyspelosti ťažko sa vieme pri kritike odosobniť. Ak tieto predpoklady kritike chýbajú, kritika sa často zvrhne na vzájomné vylievanie špiny a prechádza na vyrovnávanie osobných účtov, čo má za priamy následok podrývanie autority kritizovaného.

Kritiky a autokritiky, tejto výdatnej zbrane socializmu na odhaľovanie nepriateľov a záškodníkov, venuje sa veľká pozornosť v Sovietskom sväte, ktorý je nám vzorom a príkladom. Stačí vidieť a pozorne sledovať skvelé filmy sovietskej produkcie, ako sú: Čestný súd, Veľký občan, Veľká sila a iné a čítať mnohé literárne diela, aby sme pochopili veľký význam vplyvu kritiky a autokritiky vo výchove kádrov.

V období diskriminácie ľudových demokracií krajinami kapitalistického západu je postavené nielen naše hospodárstvo, ale vo zvýšenej miere náš výskum pred zvýšenej úlohy. V úlohách, ktoré majú riešiť odstránenie prechodných ťažkostí a nedostatkov v našom priemysle, dôležitý podiel pripadá chemickému výskumu. Pod tlakom diskriminácie úzkym profilom nášho ťažkého priemyslu sú deficitné suroviny, ktoré pre výstavbu nášho hospodárstva sú chrbtovou kosťou. Podobne prechodné ťažkosti sa vyskytujú aj v ľahkom priemysle, resp. v surovinách pre priemysel textilný, ako sú vlna a bavlna.

Prvým spôsobom porátania sa s ťažkosťami je zrejme zvýšená šetrnosť s týmito surovinami, čo v skutočnosti znamená previerku noriem a súčasne možnosť nahradenia ich známymi surovinami. Toto však je len čiastočná výpomoc na odstránenie hlavných nedostatkov, lebo nemá charakter trvalého a zásadného porátania sa s nedostatkom deficitných surovín.

Na odstránenie týchto nedostatkov pripadá dôležitá úloha aj chemickému výskumu: sústreďiť sa na výskum umelých a plastických hmôt. V tomto smere treba mobilizovať všetkých pracovníkov, aby sa naši chemici-výskumníci sústredili v období ústretového plánu na spresňovanie námetového plánu problémov na r. 1952 v tomto smere. Možnosť je dosť — len dobrá vôľa je potrebná. Bolo by azda účelné vyzvať jednotlivé pracovné kolektívy, aby zrevidovali svoje pracovné plány už na druhý polr. 1951 so zreteľom na nové hmoty a hľadali cestu na ich riešenie. Preto treba uskutočniť previerku organizácie práce a využitia technického zariadenia, prípadne jeho nedostatkov, ich odstránenie svojpomocou alebo v spolupráci s inými výskumnými ústavmi a napokon lepšie využitie pracovného času.

Pri týchto úlohách treba ukázať svoj vzťah k našej ľudovodemokratickej vlasti. Jedine zvýšeným pracovným úsilím možno dokumentovať svoje socialistické vlastenectvo a lásku k nášmu pracujúcemu ľudu a k nášmu veľkému priateľovi SSSR.

Nášmu výskumu venuje naša Komunistická strana a naša vláda toľko pozornosti, ako doteraz výskumu nevenoval nijaký režim. A je to

aj prirodzené. Tým, že sa výskumu venuje veľká pozornosť, že je preferovaný, tým sa zdôrazňuje jeho miesto v našom vývoji k socializmu. Všetci veríme, že naši výskumníci si toto postavenie výskumu uvedomujú a vynaložia všetko úsilie, aby svojou prácou zaistili stúpajúcu tendenciu rozvoja priemyslu, čím jedine sa dosiahne žiadaný cieľ — zvýšenie životnej úrovne nášho obyvateľstva.

Tieto zvýšené úlohy výskumu si musia, pravda, uvedomiť i továrne, ich vedenie a osadenstvo. V mnohých prípadoch, najmä keď výskum je priestorove spätý s továrenskými objektmi, mali by sa vedúci výroby dívať na výskum ako na svoju poprednú složku, od ktorej závisí nielen kvalita výrobkov, ale aj produktivita práce. No treba konštatovať, že tomu nie je vždy tak. V ústavoch často, až na čestné výnimky, nebola vždy najlepšia snaha podporovať a uľahčovať prácu výskumníkov či už pomocou závodných dielní alebo výpomocou v niektorých materiáloch alebo aj dobrou vôľou. Výroba si musí jasne uvedomiť, že výskum nemôže byť viac popoluškou, že nemal by pokulhávať za výrobou, ale treba mu pomôcť, aby dostal predstih pred výrobou, aby mohol usmerňovať jej výrobné procesy a prispievať k výrobe nových tovarov. Výroba si musí uvedomiť, že prvoradou úlohou výskumu je dnes nahradiť v továrňach výroby, ktoré bežia na drahých zahraničných licenciách a patentoch, za ktoré naše hospodárstvo odlieva z národného dôchodku zahraničnému kapitálu mozole našich pracujúcich. Aj tu treba veriť, že na jednej strane výskum správne pochopí úlohy pre prax nášho priemyslu a na druhej strane zas výroba svojou všestrannou pomocou bude kvitovať dôležitosť výskumu. Jedine po tejto ceste dosiahneme správne chápanie spájania teórie s praxou.

Z dejín komunistickej strany boľševikov a budovania sovietskej socialistickej krajiny môžeme čerpať bohaté skúsenosti pre výstavbu nášho hospodárstva i pre budovanie výskumu. Bola to komunistická strana, ktorá poskytovala a poskytuje podporu všetkému novému a pokrokovému. Svojou autoritou podporila iniciátorov stachanovského hnutia, ktoré sa rozrástlo na typicky socialistickú formu zvyšovania produktivity práce. Zo socialistického súťaženia vyšly tisícky úderníkov, zlepšovateľov a novátorov.

Podľa vzoru Sovietskeho sväzu vznikla z iniciatívy s. Gottwalda i u nás armáda úderníkov, zlepšovateľov a novátorov. Sú to najlepší synovia a dcéry nášho národa, ktorí svoje schopnosti a svoju energiu plne odovzdali výstavbe socializmu.

Za túto ich iniciatívu a priekopnícku prácu naša spoločnosť má voči nim aj svoje povinnosti, a to najmä pomáhať týmto nadšeným a talentovaným budovateľom socializmu, aby rástli rýchlejšie nielen vo svojej práci na pracoviskách, ale aby sa aj ich obzor so stránky teoretickej rozširoval mohutnejšie. Prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa majú byť kluby zlepšovateľov a novátorov pri ROH. Tieto inštitúcie pomaly sa vzťahujú pri jednotlivých podnikoch a na krajoch. Práca v nich sa doteraz nerozprúdila na takú úroveň a takým tempom, ako

by si zasluhovaly. Niekde väzia nedostatky. Zaiste vypadly z tejto akcie niektoré dôležité články ich zaistenia.

Podľa doterajších skúseností kluby zlepšovateľov sú organizačne slabo podchytené, ďalej vo väčšine prípadov venuje sa im málo pozornosti a chýba im, až na čestné výnimky, pomoc technickej inteligencie. Toto je zjav nie celkom zdravý. Tak ako konštatoval s. Stalin v roku 1935, že by naši inžinieri, technici a vedúci hospodárski pracovníci, ktorí už zaostali poriadne za stachanovským hnutím, urobili dobre, keby prestali zotrvať na starých technických normách a preorientovali sa skutočne, ako to žiada veda a nové stachanovské hnutie. Tieto slová s. Stalina môžeme doslova aplikovať na naše pomery. A tu, v spolupráci s klubmi zlepšovateľov, majú naši technici a inžinieri príležitosť zbaviť sa všetkých predsudkov a ukázať úzkou spoluprácou nový pomer k robotníckej triede.

Dnes pozorujeme široký úsek nášho priemyslu — chemický sektor pri príležitosti rozsiahlej akcie, akou je vzhľadom na naše možnosti dobre organizovaná pracovná a doškolovacia konferencia v Banskej Štiavnici, ktorá sa teší bohatej účasti vedcov, výskumníkov, technologov, technikov, úderníkov a zlepšovateľov. Treba vysloviť uznanie Čs. chemickej spoločnosti — odbočke na Slovensku za túto starostlivosť o výskumné a technické kádre, ale nesmie ostať len pri tom — na polceste. Tak ako dnes sa našla v takýchto rozmeroch cesta k spolupráci všetkých složiek v chemickom, potravinárskom, celulózovom a zdravotníckom priemysle, treba v nej pokračovať aj po konferencii, keď sa rozídete, a to každá složka na svojom pracovisku.

Čs. chemická spoločnosť, ktorá sa postupne stane výberovou spoločnosťou, zatiaľ plní len časť svojho programu. Do budúceho roku mala by sa sústreďiť v práci v rámci závodov a krajov na úzku spoluprácu s klubmi zlepšovateľov, aby výskumníci a technologovia neboli medzi úderníkmi a zlepšovateľmi len hosťami, ale aby sa stali ich súčasťou. Ak túto úlohu Čs. chemická spoločnosť splní, urýchli kvalitatívny rast úderníkov a zlepšovateľov a nepriamo pomôže zmobilizovať do tohto hnutia i všetkých pracujúcich, čo stoja ešte dnes bokom. V prvých počiatočkoch nebude to práca ľahká, lebo nepôjde tu len o diskusie; členovia spoločnosti sa musia priamo zapojiť do večerných škôl pre pracujúcich, budú musieť svoje skúsenosti a vedomosti populárnou formou shrnúť do publikácií. Na zvládnutie tejto úlohy im výdatne poslúži pokroková sovietska technická literatúra. Ako dôležitého pomocníka nezabudnúť tiež využiť dokumentačnú službu. Verím, že pri dobrom rozdelení práce a pri dobrej organizácii dosiahne sa práca plnohodnotná a nie polovičatá, práca, opierajúca sa o najmodernejšie technické možnosti a novú metodiku práce.

Na túto cestu sa treba plne sústreďiť, lebo ak sa vaša úprimná a nezištná práca v tomto smere podarí, získa si naša pokroková technická inteligencia uznanie a vďaka robotníckej triedy. Jedine touto cestou dosiahneme na pracovnom zápasišti jednotu robotníckej triedy a pra-

cujúcej inteligencie. A táto jednota v práci je jedna zo správnych ciest spojovania teórie a praxe.

Záverom svojho nevyčerpávajúceho referátu chcem znovu prízvukovať hlavné články, na ktoré sa treba vo výskume sústrediť:

1. Sústreďovať všetku snahu do kolektívnej práce, ktorá jedine umožňuje špecializáciu a rýchle a kvalitné výsledky.

2. Dvíhať ideologickú úroveň výskumníckych kádrov v marxizme-leninizme, ktorá jedine umožňuje jasne posudzovať riešenie problémov podľa naliehavosti pre výstavbu socializmu.

3. Venovať zvýšenú starostlivosť novým a mladým výskumníckym kádrom, aby sa stali v čo najkratšom čase samostatnými a kvalitnými pracovníkmi.

4. Sústrediť sa na výskum nových hmot a surovín a zvyšovať ich kvalitu tak, aby svojimi vlastnosťami stali sa výhodnejšími pri ich použití za deficitné suroviny.

5. Rozšíriť činnosť Čs. chemickej spoločnosti tak, aby jej členovia stali sa pioniermi klubov zlepšovateľov a vynálezcov a poprednými bu dovateľmi socializmu.

6. A napokon svoju činnosť a konanie uspôsobiť tak, aby bola v súlade s výrokom s. A. Ždanova: „V našej sovietskej spoločnosti, kde sú antagonistické triedy zlikvidované, neprebíha boj medzi starým a novým, a teda vývoj od nižšieho k vyššiemu, bojom antagonistických tried a sociálnymi prevratmi, ale kritikou a sebakritikou, ktorá je pravou hybnou silou nášho vývoja, mohutným nástrojom v rukách strany“

Keď končím, prajem vašej práci v sekciách mnoho zdaru. Nech výsledky diskusií prinesú vám mnoho úžitku, aby ste vedomosti, ktoré si z nich budete odnášať na svoje pracoviská, aplikovali s úspechom na skvalitnenie a urýchlenie prác na vás čakajúcich.

Jedine zintenzívnením výskumu, zvýšením produktivity práce a svojou pomocou pri rozšírení výroby najlepšie odpoviete podpaľačom novej vojny: „My nechceme vojnu, my bojujeme svojou prácou za svetový mier!“

Kovové soli kyseliny nikotinoylamidojantárovej

A. HLADÍKOVÁ, I. JEŽO, J. TAMCHYNA

Trvale vzrastajúce znalosti o pôvode rôznych foriem anaemií vyvolávajú súbežne záujem o stále soli železnaté a kobaltnaté. S terapeutického hľadiska vzniká tak potreba všímať si nielen otázky resorpcie, ale i celkového pôsobenia látok, z ktorých práve snaha o usmernení fyziologickej účinnosti aniónom podávanej soli je v poslednom čase často zdô-